

Sigute Miller ir jos spektaklis “Tragic Magic”

Šiais metais San Francisko lietuvių bendruomenę lankė Los Andžele gyvenanti lietuvių aktorė Sigutė Miller su savo biografine pjesė “Tragic Magic” (vert. Tragiška Magija). Sigutė Miller daugiau nei 50 metų yra teatro aktorė. Ji plačiai pripažinta lietuvių aktorė, eilę kartų laimėjusi geriausios aktorės apdovanojimus tarptautiniuose teatro festivaliuose.

Sigutę su savo spektakliu pakvietė jos vaikystės draugė Danutė Alekna, su kuria Sigutė artimai bendrauja nuo ankstyvos jaunystės.

“Tragiška Magija” tai pjesė anglų kalba. Ji atskleidžia žiūrovui užuolaidą į intymų, užkulisinį Sigutės gyvenimą - momentus, istorijas kuriais dažnai net su draugais nesidalinama. Didžiąją savo gyvenimo dalį Sigutė gyveno dvigubą gyvenimą, sugebėdama išlaikyti pusiausvyrą tarp geros mergaitės ir laukinio, naktinio paukščio.. kol viskas sugriuvo. Išblaivėjus, vėl atradusi save Indijoje ir susigrąžinusi ryšį su pirmąja meile – gamta – ji veda žiūrovą į savo gyvenimo kelionę su humoru, realizmu ir giliomis įžvalgomis, kokias kartais gali būti paini ir tuo pačiu paprasta žmogaus egzistencija. Į pjesę taip pat įpinta tragiška jos dvidešimt ketverių metų brolio Algio, kuris turėjo savo priklausomybių, netektis. Jo poezija yra dalis Sigutės istorijos, kaip ir jo atvaizdai scenoje, paverčiantys jį antruoju veikėju ir įprasminantys ne tik Sigutės, bet ir jo trumpą gyvenimą. Be aktorystės, Sigutė taip pat yra konkurencinga plaukikė su US Masters Swimming ir yra iškovojusį daugybę medalių plaukimo amžiaus grupėje, įskaitant senjorų žaidynes.

Visada globojanti savo lietuvišką prigimtį, ji buvo Lietuvos skautų Vakarų regiono direktorė. Sigutė tebestovyklauja ir tebeskautauja jau daugiau nei 60 metų. Šiandien ji yra veteranų moterų skautų būrelio „Gražinietės“ ir „Lietuvos dukros“ narė.

Po spektaklio Sigutė turėjo jaukų pasikalbėjimą su žiūrovais, kurį kuravo Danutė Alekna. Klausimai, atsakymai, refleksijos iš praeities, šnekučiavimai nulipus nuo scenos dar kurį laiką davė galimybę visiems bendrauti, aptarti išgyventą spektaklį. “Tragiška magija” - nėra lengvai pamirštamas spektaklis. Tai labiau išgyvenimas, nes tai istorija apie viltį, atsigavimą, triumfą ir galiausiai – gyvenimo šventę - įskaitant visas jo spalvas.

Po renginio paprašiau ilgesnio pokalbio, kuriam Sigutė mielai sutiko.

Kodėl nusprendėte statyti spektaklį “Tragic Magic”?

Nemažai metų dalyvavau moterų memuarų rašymo seminaruose. Režisierė Beth Bornstein Dunnington kreipėsi į mane ir paskatino parašyti solo pasirodymą, pasinaudodama mano parašytomis istorijomis.

Kartu prie šio projekto dirbome pusantrų metų. Kartą per savaitę susitikdavome „Zoom“ platformoje (nes ji gyvena Havajuose), rinkome istorijas, parašėme keletą naujų ir pamažu kūrėme „Tragic Magic“.

Buvo ne vienas momentas kai norėjosi šio projekto netęsti. Įsisukdavo abejonės ir baimė. Beth ragino mane tęsti, bet aš pati širdyje žinojau, kad man yra labai svarbu įgyvendinti šią idėją.

Kodėl "Tragic Magic"?

Tragiška magija buvo vienas iš išsireiškimų režisierė Beth naudojo kalbant apie mano memuarą seminare. Tie žodžiai mane giliai palietė ir rašant stipriai pajutau, kad naudojant šį pavadinimą gims kažkas labai ypatingo.

Ar šitas spektaklis turi misiją?

„Tragic Magic“ iš tikrųjų neturi misijos. Nesitikėjau, kad mano istorijos taip giliai rezonuos žmonėms. Supratau, kad giliausių ir skaudžiausių tiesų atskleidimas gali padėti ir suteikti vilties kitiems, kovojantiems su panašiomis problemomis. Esu už tai labai dėkinga ir tai mane motyvuoja tęsti šią kelionę.

Kas norėtų matyti "Tragic Magic"?

Amerikoje smarkiai išaugo jaunų ir suaugusiųjų piktnaudžiavimas narkotinėmis medžiagomis. Norėčiau pasidalinti savo įspėjamoju pasakojimu su kolegijų ir universitetų studentais, taip pat su visais, kurie kovoja su blogais įpročiais, kurių, atrodo, negali patys sustabdyti. Šiuose situacijose yra sprendimų, išeičių, vilties.

AA (Anoniminių Alkoholikų) programos, bendravimas, susitikimai ir žmonėmis kurie perėjo panašų kelią, sąžiningas, atviras bendravimas yra tikrai nepaprastai dalykai šiame kelyje. Mes nesame vieni. Visada yra kažkas, kas jau išgyveno tai, ką kitas žmogus išgyvena šiandien. Palaikymas, noras padėti vienas kitam, rankos ištiesimas kitam žmogui, sakant: "Žinau šitą kančią, esu pajutęs šį skausmą ir kovą pačiam su savim", yra nepaprastai stiprus dalykas. Mums visiems reikalinga vienokia ar kitokia kelrodė žvaigždė. O jų tikrai yra. Nepriklausomai koks beviltiškas jausmas gali būti apėmęs, Tereikia ištiesti ranką į tuos, kurie kažkada buvo panašiam kelyje.

Ar pasiilgstate kada nors savo praeito, "wild" gyvenimo?

Ne, aš nepasiilgstu savo laukinių ir beprotiškų dienų. Aš pasisotinau jomis gal net keletui gyvenimų.

Priklausomybių ir streso ekspertas Gyd. Gabor Mate sako, kad reikėtų žmonių klausti ne kodėl žmogus turi priklausomybę, bet kodėl pas žmogų tiek skausmo.

Kaip sakau savo spektaklyje, "Didžiąją gyvenimo dalį norėjau, man reikėjo, kad mane pripažintų, paliestų tam, kad aš pagyčiau. Ne tik mano tėvai, bet ir mokytojai, draugai, viršininkai, šou verslo žmonės. Iš tiesų, sunku pasakyti iš kur kilo šis stiprus troškimas. Vaikystėje su broliais ir seserimis užaugome griežtoje buityje. Pagyrimai ir padėkos buvo reti. Pamenu, visada stengiausi įtikti savo tėvams, ypač mamai. Mes nebuvo labai meili šeima, todėl galbūt fizinio prisilietimo ir dvasinės šilumos trūkumas gali būti su tuo susiję. Šis poreikis tęsėsi visą mano gyvenimą, net iki pilnametystės."

Taip pat tikiu, kad į šią žemę ateiname išmokti pamokų ir padėti kitiems jas mokytis. Į gyvenimą žiūriu kaip į amžiną, besitęsiantį. Manau kad jis tęsis net tada, kai nebeliks mūsų fizinio kūno. Nesu tikra, kaip ir kur, bet aš tikiu, kad tai nėra vienintelis mūsų gyvenimas, kurį gyvena mūsų sielos.

Šiandien, iš po patirtų sunkumų, dvasinio darbo, būdama blaivi ir vyresnė, laimei, to gilaus poreikio jau nebejaučiu. Jaučiuosi gerai savo pačios odoje. Aš siekiu savo svajonių, galiu tikėti ir jausti, kad turiu talentų, o pripažinimas labai guodžia ir įgalina.

Kur pirmą kartą rodėte savo spektaklį ir kaip jaučiatės tai darydama?

Pirmieji mano „Tragiškos Magijos“ pasirodymai buvo rodomi ant Zoom platformos 2021 metais. Tai buvo per Covid-19 karantiną ir tradicinio teatro pasirodymas buvo tiesiog neįmanomas. Iš tikrųjų, daryti tokį pasirodymą per Zoom buvo pakankamai komfortabilu. Ši terpė mažino intymumą tarp manęs ir žiūrovo. Pirmą kartą jį pamatė 100 žmonių, o aš turėjau bisą su dar viena 100-o žiūrovų grupe. Negalėjau patikėti tokiu susidomėjimu ir palaikymu.

Pirmoji gyva pasaulinė spektaklio premjera įvyko 2022 metais Kalifornijoje vykusiame Solofest. Mano pasirodymas, kupinas giliai intymių ir gėdą keliančių istorijų, būnant taip arti žiūrovų, buvo tikrai nelengvas.

Pirmą pasirodymo vakarą buvau pilna nerimasties. Ir vis tik – šou turėjo eiti pirmyn ir spektaklis įvyko! Jaučiausi padariusi didelį darbą.

Ar dabar spektaklį vaidindama jūs išgyvenat viską ką išgyvendavot tuomet ar šiandien jaučiate labiau lyg vaidindama dramos rolę kurią tenka įkūnyti kaip aktoriui?

Pirmieji mano pasirodymai buvo labai sunkūs emociškai. Iš naujo išgyvenau kiekvieną akimirką taip, lyg tai pasikartotų. Po spektaklio būdavau išsekusi. Laikui bėgant galėjau atskirti save nuo istorijos ir papasakoti istoriją nenualinant savęs.

Vertinu recenzentės apibūdinimą šia tema: „Jos pristatymo stilius pasakojant savo kelionę yra švelnus, šiltas, giliai nuoširdus ir atviras. Tai tarsi maudymasis šviesoje - jokio vertinimo, kritikos, jokios nevilties ar skausmo. Ji tiesiog atsiskleidžia jos gyvenimo patirtis ir svajonės apie tai, kas ji buvo, yra ir gali tapti.“ ~ Samantha Simmons-Ronceros

Jeigu galėtume pasikalbėti su ta jauna Sigute, kuri kažkada rado pabėgimą alkoholyje ir kituose narkotikuose, ką jai pasakytumėt?

Pasakyčiau jai: „Nebėk, mieloji. Tai kas tu esi - užtenka. Viskas bus gerai. Tu neprivalai to tęsti, neturi taip gyventi toliau. Tu nesi viena. Aš tau noriu padėti. Pasakyk, prašau, kaip aš galėčiau tau padėti?“

Spektaklyje pasakojate savo brolio Algio istoriją. Jo gyvenimas buvo trumpas nes jis žuvo autoavarijoje vairuodamas girtas. Ar kada nors kalbėjotės su juo apie savo priklausomybes ar dvasinį skausmą?

Algis sakė, kad jautėsi nepritampantis šiame pasaulyje. Jis buvo nepaprastai protingas, išmintingas, talentingas, linksmas ir darbštus. Jis gyveno pašėlusiai, be baimės. Jis sakė, kad jam patiko gerti ir būti girtam. Tada aš neturėjau pakankamai supratimo apie priežastis kodėl jis tai darė, kad galėčiau gilintis į jo išgyvenimus.

Kokio dydžio šeimoje išaugote?

Mano tėvai Janina ir Mečys Mikutaičiai susipažino Čikagoje ir užaugino penkis vaikus: Mindaugą, Algį, Viliją, Sigutę, Aušrinę.

Ką duodate savo vaikams ko negavote iš savo tėvų?

Sunku pasakyti, tiesą sakant. Mes, kaip tėvai, šiuo metu turime tiek daug informacijos ir priemonių, kaip geriau auklėti savo vaikus. Mano tėvai neturėjo prieigos prie tokios informacijos. Griežta disciplina buvo norma – tada buvo tai priimta. Aš tikrai réčiau ant savo vaikų, bet niekada nepakéčiau prieš jos rankos. Aš nustatydavau ribas ir/arba pasékmes, leisdama jiems iš anksto žinoti, kas gali nutikti, jei jie netinkamai pasielgs. Taip pat, kiek galima dažniau papildavau juos apkabinimais ir bučiniiais.

Galų gale, mes visi darome viską, ką galime. Turėti vaikų yra daug darbo, o turėti 5, kaip tai padaré mano tėvai, buvo nemenkas iššūkis.

Yra galvojančių, kad priklausomybés yra paveldimas dalykas. Kiti sako, kad tai aplinkos padarinys - nature vs. nurture. Kaip atrodo jums?

Yra atlikta daug tyrimų dėl priklausomybés priežasčių - tai gali būti trauma, genetika, aplinką ir kiti dalykai. Asmeniškai man ne taip svarbu „kodél“. Aš negaliu pakeisti praeities. Bet aš turiu galią įtakoti tai, kas vyksta šį momentą. Svarbiausia tai, kad aš ir toliau gyvenu blaiva kiekvieną dieną.

“What we really have is a daily reprieve contingent on the maintenance of our spiritual condition.” AA, p. 85 (vert. “Ką mes iš tiesų turime yra kasdienis išsigelbėjimas, kuris priklauso nuo mūsų dvasinės būklés”).

Ar kada nors galvojote “jeigu man jaunystėje būtų kažkas būtų patarę..” tai būtų pakeitę jūsų gyvenimo trajektoriją?

Žmonés bandé man padėti įvairiais būdais, išreikšdami susirūpinimą, pasipiktinimą arba rašydami man laiškus apie mano elgesio pavojus. Buvo duoti siūlymai kreiptis į terapiją, eiti į susitikimus, pasikalbėti su dvasingu žmogumi. Nė vienas iš jų nepadaré didelio skirtumo, nes aš neigiau kas vyko su manim ir nebuvau pasiruošusi atsisakyti alkoholio.

Kokios vertybés jums atrodo didžiausios?

Vertybés, kurias stengiuosi praktikuoti kasdien, yra: dėkingumas, mylintis gerumas, atjauta, nuolankumas. Mano tėvų auklėjimas suteiké man tvirtą pagrindą, kuris man puikiai tarnauja visą gyvenimą. Jie mus moké atsakomybés, aukštos darbo etikos, tarnystés ir svarbos priklausymo bendruomenés.

Kas jums gyvenime duoda stiprybés?

Mano tikėjimas aukštesne jéga, kurią/kurį vadinu dievu, man yra didžiulis stiprybés šaltinis, taip pat besąlygiška vyro meilė ir palaikymas yra ypač vertingas. Taip pat ir proto nuraminimas medituojant, meldžiantis, arba būnant gamtoje - jaučiant jos globą ir atramą.

Nesate gimusi Lietuvoje bet puikiai kalbate lietuviškai. Kaip ją kultivuojate?

Namuose mums nebuvo leista kalbėti angliškai. Lankéme šeštadienines lietuviškas mokyklas, šokome ir dainavome lietuvių liaudies kolektyvuose, buvome Lietuvos skautų draugijos nariais. Mūsų baleto ir fortepijono mokytojos buvo lietuvés.

Daugiau nei 30 metų vaidinau daugybę pjesių su Los Andželo dramos sambūriu. Keliavome po visą Ameriką, Kanadą, vaidinome lietuvių dramaturgų pjeses. Buvome pakviesti koncertuoti Lietuvoje, kas iki šiol tebėra vienas iš mano gyvenimo nepamirštamų džiaugsmų.

Šiandien vis dar dalyvauju lietuviškose organizacijose, lietuviški pokalbiai su draugais padeda gyvuoti mano tėvelių kalbai.

Ar turite, puoselėjate ryšius su Lietuva? Kada paskutinį kartą ten buvote?

Turiu artimųjų iš abiejų savo šeimos pusių, kurie vis dar gyvena Lietuvoje. Stengiuosi juos aplankyti kai ten nuvažiuoju. Jau senokai laukiu kelionės atgal į tėvų žemę. Paskutinį kartą ten buvau 2018 metais su dukra, kuri šoko tarptautiniame dainų ir šokių festivalyje.

Ko ilgitės Lietuvoje?

Kai būnu Lietuvoje, jaučiuosi kaip namie. Seni pastatai, ežerai, pilys, gandrai, Baltijos jūra, miškai, žmonės, maistas, meno parduotuvės... labai myliu ir pasiilgstu protėvių žemės.

Kokia kalba kalbate su savo vaikais?

Daugiausia angliškai, nors su jauniausia dukra (vienintelis vaikas, kurį pati pagimdžiau), kartais pasikalbame lietuviškai.

Turite stiprią ir artimą draugystę su gamta.

Kokios jūsų mylimiausios vietos kur randate ramybę ir džiaugsmą?

„Gamta yra mano gelbėjimo malonė“, kaip sakau savo pjesėje. Visur, kur tik medžiai, miškai, vandenynas, parkai... iš karto pajuntu įsizeminimą ir ramybę. Aš myliu vėją! Taip pat ir dangų su nuostabiomis spalvomis ir debesimis.

Kur ieškote įkvėpimo?

Ryšys su savo aukštesne jėga, kurią vadinu dievu, suteikia man stiprybės ir ramybės. Besąlygiška meilė ir palaikymas, kurį man suteikia mano vyras, taip pat yra dovana, kurią turėdama esu labai palaiminta.

Kas teikia daugiausia džiaugsmo jūsų gyvenime?

Buvimas su šeima man teikia didžiausią džiaugsmą. Mūsų dukros, mano povaikiai, broliai ir seserys, net kartais leidžiame laiką kartu su mano vyro buvusią žmona. Tiek daug džiaugsmo ir meilės - tai stipriai sušildo mano širdį.

Kas Jums yra šlovė/žinomumas?

Kai buvau jaunesnė, turėjau didelį norą ir poreikį būti matoma, pripažinta ir garsi. Šiandien jaučiu pasitenkinimą daugelyje savo gyvenimo sričių, todėl to daugiau neieškau. Jaučiu, kad esu ta moterimi, kuria ir turiu būti šiame gyvenime. Gerbiu dievo dovanotus talentus, tarnauju žmonėms ir man to užtenka.

Ar turite kasdienius ritualus?

Vos pabudusi dėkoju Dievui už dar vieną blaivią dieną, įvardindama už ką esu dėkinga. Tada prašau Dievo, kad jis man vadovautų mano mintims ir veiksams - "Tebūnie tavo valia, ne

mano". Darau neilgą meditaciją ir tada pradedu savo dieną. Rytais mėgstu gaminti sau ir savo vyrui pusryčius - man tai teikia didelį džiaugsmą.

Ar turite kažkokias šeimos lietuviškas tradicijas?

Kai kurios iš jų nėra „tradicinės“ tradicijos, bet jos įkvėptos mano lietuviškų šaknų.

Lapų ir gėlių džiovinimas knygose ir atvirukų kūrimas su jais .

Ažuolų apkabinimas, kad gauti jų stiprybės, išminties ir meilės.

Dainavimas lietuviškų dainų. Dalyvauju įvairiuose Lietuvos organizacijose.

Kaip šeima mes švenčiame Chanuką. Kartais įtraukiu keletą lietuviškų tradicijų, tokių kaip plotkelių laužymas ir dėjimas į patiekalus, aguonų pieno ir šližikų valgymas. Taip pat gaminu mamos raudonas silkes ir kisielių.

Ką svarbiausia žinoti skautų pasaulyje?

Lietuvių skautavimas yra gyvenimo būdas, mokantis daug naudingų įgūdžių, įskaitant lyderystę, komandinį darbą, problemų sprendimą, pagarbą aplinkiniams ir gamtai. Aš esu skautė daugiau nei 60 metų ir tai neabejotinai padėjo man tapti tokia moterimi, kokia esu šiandien.

Aš labai myliu stovyklas.. Dvi savaites gyventi su gamta, miegoti palapinėse, dalyvauti edukacinėje ir meninėje veikloje, dainuoti ir vaidinti trumpus vaidinimus prie naktinių laužų – man tai tiesiog rojus žemėje.

Ką jums duoda plaukimas?

Kaip sakau savo pjesėje: „Plaukimas yra mano dvasinė, protinė ir fizinė išeitis“. Vanduo man nepaprastai svarbus. Būti šalia vandens ir pačiame vandenyje man suteikia ramybę ir gilų pasitenkinimą. Plaukti konkurencingoje komandoje yra nepaprastai smagu! Man tai labai patinka. Treniruotės būna sunkios ir įtemptos. Draugystė su komandos draugais mane labai palaiko. Šiais metais aš patekau į šalies dešimtuką. Man tai didžiulis pasiekimas, kuriuo labai didžiuojuosi ir džiaugiuosi.

Ar galime tikėtis kad kažkada turėsite spektaklį lietuvių kalba?

Mano tikslas – išversti savo pjesę į lietuvių kalbą ir vieną dieną ją atvežti į Lietuvą. Galbūt kitais metais?

Kokia Jūsų mylimiausia teatro rolė?

Mano brangiausias pasirodymas buvo spektaklis „The Guys“ (vert. "Vaikiniai"), The Victory Theatre – duoklė Niujorko rugsėjo 11-osios ugniagesiams, kurį parašė Anne Nelson. Ši pjesė, paremta jos tikrais išgyvenimais, yra dialogas tarp Niujorko ugniagesių departamento kapitono, kuris prarado daugumą savo vyrų per rugsėjo 11-osios išpuolį, ir redaktorės, padedančios jam rašyti panegyrikus, kai ji stengiasi susitaikyti su įvykiu. Šis dviejų žmonių žaidimas yra galingas, emociingas, atveriantis akis, lavinantis ir aistringas. Man didelė garbė, kad buvau pakviesta vaidinti šiame spektaklyje.

Koks jūsų mylimiausias eileraštis?

Mano mama Janina Mikutaitienė ir Janina Degutyte buvo geriausios draugės Lietuvoje. Kiek pamenu, kai Stalinas įsiveržė į Lietuvą, mano senelis, Lietuvos policininkas, sužinojo, kad jo

pavardė įrašyta į Sibirą gabenamų žmonių „sąrašė“. Buvo planuota, kad mama ir Janinos šeima susitiks sutartoje vietoje ir kartu pabėgs. Deja, taip neatsitiko - Janinos šeima nusprendė pasilikti.

Mano mamai, vienintelei 12 metų mergaitei, pavyko pabėgti su tėvais ir gyventi DP (perkeltųjų asmenų stovykloje) Viurcburge, Vokietijoje. Jie ten gyveno penkerius metus ir galėjo persikelti į Ameriką mano senelio brolio, gyvenusio Pensilvanijoje, dėka. Per visus šiuos įvykius mano mamos ir Janinos draugystė nenutrūko - daugelį metų jos rašė viena kitai laiškus. Janina mums siuntė savo poeziją ir vaikiškas knygas. Mes užaugome skaitydami jos gražią, sielos kupiną poeziją, todėl jos eilės man turi ypatingą vietą mano širdy.

Kai pirmą kartą lankiausi Lietuvoje 1980 metais, turėjau garbės susitikti su Janina Degutyte. Kelias valandas praleidome besidalindamosi savo gyvenimo istorijomis, gurkšnodamos arbatą leidome ypatingą laiką kartu. Ji man padovanojo gražų gintaro vėrinį, kurį branginu iki šiol. Mylimų eilėraščių turiu kelis. Jeigu reikia rinktis tik vieną, tegul bus šis:

MAŽUTĖ

Tu - mažutė, tu telpi visa
 Į Čiurlionio karalių delnus...
 Tu — riekelė duonos kasdieninės
 Ant pasaulio vaišių pilno stalo...
 Tu ant gaublio — mažas lopinėlis,
 Žalgirio šarvų plieninis žvynas.
 Pirčiupio liepsnos ir kraujo ženklas.
 Ežerų dangaus tyriausias lašas.
 Žalias ratas ant pilkų arimų,
 Spindulių lietus aikštės erdvėj.
 Tu — ant gaublio — padūmavęs gintaras
 Su pušies kvapu ir kraujo atšvaitu...
 Tiktai mūsų meilėj — tu didžiulė.
 Mūsų delnuose — tu nesudeginama.
 Mūsų ilgesy — brangiausia pasaka.
 Mūsų akyse tu — saulės kraštas.

Daugiau apie Sigutę Miller, jos spektaklius galite rasti jos tinklapyje: www.sigutemiller.com